תפארת שלמה — לשבת חזון

בפ' בחקותי אז תרצה הארץ את שבתותיה כו'. הנראה לפרש כוונת הכתוב להורות גודל מעלת יום השבת בזמן הגלות כשבא יום השבת יש שמחה לפני הש"י ב"ה יותר מבזמן שבהמ"קהי' קיים. משום דבשבת קודש נעשה היחוד למעלה גם בזמן הגלות כי הוא קביעא וקיימא ובימי החול כביכול גם הקב"ה בגלות ע"ד עמו אנכי בצרה א"כ כשבא יום ש"ק יש לו להש"י שמחה גדולה שנעשה היחוד ויוצא מהגלות. אבל בזמן שבהמ"ק הי' קיים הי' היחוד נעשה גם בחול אלא בשבת הי' היחוד גדול במעלה יותר א"כ לא הי' שמחה להש"י כל כך . וז"פ אז בזמן הגלות תרצה הארץ את שבתותיה הם השבתים המה לרצון לפני הקב"ה בשמחה גדולה. כמ"ש רב לך שבת בעמק הבכא. ימי המצרים בין י"ז בתמוז לת"ב המה עמק הבכא ואז רב לך שבת יום השבת קודש בימי המצרים הוא יותר גדול מכל ימות השנה. מפני שבימי החול גדול הצער לכן בש"ק נתרבה השמחה למעלה כמ"ש ביום השביעי נתעלה וישב על כסא כבודו. הגם שבנ"י המה בצער אבל להש"י אין לו בש"ק שום צער כלל. נמצא העולה מזה ללמוד שיהי' כאו"א מבנ"י ביום השבת בשמחה כי עיקר הצער של בנ"א צריך להיות על גלות השכינה שהוא בחול עמנו בגלות. אך בש"ק שיש לשכינה הקדושה ג"כ שמחה. ממילא אף אנו יש לנו לשמוח ביום ש"ק כי בזה אנו גורמים למעלה שמחה יותר להש"י ב"ה אם אנו בשמחה:

(ישעיהו א׳:כ״ג) יתום לא ישפוטו וריב אלמנה לא יבא אליהם. הנראה לרמז בזה. דהנה מובא בתד"א ח"א פ' ל' כשתפסו את רשב"ג ואת ר' ישמעאל כה"ג להריגה הי' רשב"ג בוכה ואמר לר"י כה"ג מפני מה אנו נהרגין כעובדי ע"ג וכו' אמר לו ר"י אני אדון לפניך לפעמים יש לנו לשפוט את הדין ולא שפטנו אותו באמת וכו' או לפעמים נכנסנו לבית המרחץ או לאכול ולשתות ובאו באותו הפעם יתומים ואלמנות לתבוע פרנסתן וכו' ונמצאו האלמנה והיתום מעורן וכו' וכתיב כל אלמנה ויתום לא תענון כי אם ענה תענה אותו וכו'ע"ש. והנ"ל ברמז ענין הזה של אלמנה ויתום שהצדיקו עליהם את הדין על זה להריגה. דהנה מבואר במקובלים כי יתו"ם הוא כינוי ליסוד יתום מאמ"א. ואלמנה היא מלכות. בהיותה נקודה קטנה. והנה מבואר בעה"ח בזה הלשון. והנה בזמן חורבן בית שני בזמן עשרה הרוגי מלכות גברו מאד מאד העונות ולא די שלא הי' כח ביד בני אדם התחתונים לברר ניצוצין אלו ע"י תפלתם להעלותם בסוד מ"נ אלא אפי' המ"נ דבינה ירדו למטה וחזרו להתערב בקליפות. וז"ש ובפשעכם שלחה אמכם וע"ז הי' העולם נאבד עד שהוצרך הש"י לתקן העולם וזה הי' ע"י עשרה הרוגי מלוכה ע"כ ע"ש. המבואר מזה כי הוצרכו הקדושים האלו להמסר בגופם ביד הסט"א כדי להעלות מ"נ דז"א מאז ואילך עד ימות המשיח. כי כאשר ראו והבינו אז מעתה איך ירדו העולמות ונפלו מאד ע"כ מסרו נפשם על ק"ה כי על אשר לא היו העלאת מ"נ ואין יחוד בעולמות עליונים הי' העולם חרב לכך הם קיימו במס"נ כל העולמות בחודם וקבלו עליהם את הדין לתיקון העולם כולו. והנה זה שאמר ר"י כה"ג לרשב"ג כי לפעמים בא יתום ואלמנה לתבוע פרנסתן ולא שפטנו אותם רמז להעיר על חסרון דין יתום ואלמנה בטליונים שהוא "יסוד "מלכות כמו שנתבאר יתום נקרא יסו"ד ואלמנה מלכו"ת. והעיר אותו כי לא נעשה היחוד בעליונים כי אין כח ביד תפלת התחתונים להעלות מ"נ כנ"ל לכך צריכין אנו למסור נפשנו בגוף ובפועל ממש למיתה. כי ע"ז אמר הכתוב כל אלמנה ויתום לא תענון הרמוז על ענין עינוי נפש של היחוד אלמנה ויתום כנ"ל. והוא הענין שצעק ר' ישמעאל בקול גדול מאד על מיתת רשב"ג כמבו' בז"ח ע"ש הוא קול הרעש הגדול כשראה אז והבין גודל הפגם ירידת העולמות וכמה נפלו ע"ז התמרמר מאד ולכך אותו הקול לא אתעביר מכורסיא עד דיעביד קב"ה נוקמין ב"ב כמבואר שם בז"ח כי כן מסירת נפשם הוא לתיקון עולמים עד דיעביד הקב"ה נוקמין בביאת משיחנו כמ"ש בע"ח לעיל. וזה הכוונה שאמר הרגו אותי תחלה כדי שלא אראה במיתת חבירי ר"ל כי הי' סבור אולי במסירת נפשו לבד יהי' די להעלות מ"נ והתיקון העליון ולא יהי' צריך להמית גם את חבירו. וזהו שכ"א רצה למסור נפשו מקודם כדי שלא יצטרך לראות במיתת חבירו כי גם אולי במיתת אחד מהם יהי' די כנ"ל. וזה הוא הענין שאמרו בגמ' אצל הרוגי ביתר משום דלא אתאבלו על חורבן ירושלים ר"ל שלא שמו את לבם על נפילת כל העולמות כי אין יחוד בעליונים עי"כ הבהמ"ק חרב בסוד והנהר יחרב ויבש. וע"ז הוא שהזהיר הכ' לעולם שפטו יתום ריבו אלמנה. וכן שפטו דל ויתום עני ורש הצדיקו פלטו דל ואביון שכל השמות הללו עני ודל ויתום ואביון נקרא יסו"ד כשהוא בגלות בין החיצונים. ולכך אמר פלטו דל ואביון מיד רשעים הצילו להציל אותו לבל ירד להחיצוני'. וכן אמה"כ יתום ואלמנה יעודד

ודרך רשעים יעוות כי לא תלך עוד ההשפעה להרשעים לא כמו שכתוב בעבירה לעבור בריתו חלילה. אך לא יעבור ברית והיחוד חלילה להחיצונים. אך ימלוך ה' לעולם הוא השכינה לכך הללויה. וע"ז הוא שצעק הנביא יתום לא ישפוטו וריב אלמנה לא יבוא אליהם כי אין מי שיגרום העלאת מ"נ והיחוד של יתום ואלמנה ע"כ באה אליהם כל זה. אך במהרה יתגלה עלינו כבוד ה' העושה משפט יתום ואלמנה לגאלנו ולמהר קץ שיבוא משיחנו במהרה בימינו אמן:

מה שמובא בגמ' שר' צדוק התענה ארבעים שנה שלא יחרב הבהמ"ק. וקשה הא לא הועיל כלום כי לבסוף בעוה"ר נחרב. אך כוונתו הי' בכל יום ויום שרק היום לא יחרב ובכל יום התענה על יומו שלא יחרב היום. וכן מצינו בפירוש במדרש איכה אצל ר' אלעזר המודעי שהתפלל כל יום על יומו לשלום. ויש ללמוד מזה דרך לעבדות הש"י שבכל יום תמיד יתפלל האדם להנצל היום מיצה"ר ולמחר על יום מחר כי אם יתפלל פ"א אי אפשר רק לעשות משפט ה' דבר יום ביומו כנ"ל:

כפה פרשה לעני וידיה שלחה לאביון. הנ"ל דהנה כבר בארנו בפסוק אל תנאץ למען שמך ואל תנבל כסא כבודך. היינו שישראל מבקשים מהקב"ה שאל יתחלל שמו הגדול בהיותו אתנו בגלות כי אנחנו נקבל עלינו את עול הגלות אך שכבוד הקב"ה לא יהי' בגלות. וזהו הפי' אל תנאץ למען שמך כאשר ידענו ה' רשעינו וחטאינו. אך אל תנאץ ע"ז שגם שמך כביכול בגלות כי אנחנו אינם מבקשים זה רק יהי שמך הגדול מבורך בעליונים אל תנבל כסא כבודך הוא היחוד העליון של או"א כסא כבודך הוא אמא עלאה כי אמא מקננא בכורסיא כי למה לא יהי' היחוד למעלה כמו שאמרו חכז"ל נשבע הקב"ה שלא יבא בירושלים שלמעלה עד שיבא בירושלים שלמטה למה לא יהי' הכסא שלם שלמעלה שהוא רמוז על היחוד שלום כסא הוא שלום בית. והשכינה ג"כ אומרת כן שהיא תקבל עלי' הגלות להיות תמיד עם ישראל אך שהקב"ה לא יהי' בגלות. וז"פ כפה פרשה לעני הוא ע"ד המבואר בתיקונים בגלותא איהי עניא וברי עניים. וכביכול הקב"ה איהי עני כד איהי בר מאתרי' וכו' ובאן אתר איהי עני ואיהי עניא בצדיק דאיהו ברית עכ"ל. הפי' שהשפעה מברית הולך לסט"א כמבואר בספרים וכן הוא בסידור האר"י ז"ל על פסוק מקימי מעפר דל מאשפות ירים אביון סוד צדיק שהוא אביון בימי חול ע"כ להושיבי עם נדיבים וכו'. וזהו פי' עני ורוכב על החמור כמבואר בזוה"ק כמה פעמים. וזה פי' כפה פרשה לעני פי' השכינה פורשת כפי" ומבקשת לעני עבור העני כמו שנתבאר לבל יהי' בגלות. וידיה שלחה לאביון עבור בחי' האביון כנ"ל שהיא סובלת הגלות רק שהקב"ה כביכול לא יהי' בגלות כנ"ל:

בפתיחתא איכה רבתי

בשם זקנו הרב הגאון הגדול מו"ה שלמה זלה"ה אבד"ק פינטשוב בהרב המופלג המפורסם מו"ה בנימין זאב וואלף ז"ל באכניר ראב"ד ומנהיג מדינה דק"ק פינטשוב יע"א.

ד"א ויקרא ה' אלהים צבאות לבכי ולמספד זה שנאמר ברוח הקודש ע"י בני קרח אלה אזכרה ואשפכה עלי נפשי וגו' כנגד מי אמרוהו בני קרח למקרא הזה לא אמרוה אלא כנגד כנ"י שאמרה כנ"י לפר הקב"ה רבש"ע זכורה אני בטחון ושאנן ושלוה שהייתי שרויה בה ועכשיו נתרחק ממני וכו' ע"ש. ויש להקשות מה דקאמר כנגד מי אמרוה בני קרח למקרא הזה מה קשי' להו דלמא כנגד עצמם אמרוה שדמוע תדמע עיניהם על חורבן בהמ"ק אשר הורס והודש. ועוד מה שמדייק כנגדמי אמרוה בני קרח דמשמע אלמלא אדם אחר אמרו לא הוה קושי' אבל על בני קרח קשי' כנגד מי אמרוה . ונקדים דאיתא במס' קדושין דף לא ע"ב חמשה בני סמכי הוה לי' לאבימי בחיי אביו וכי הוה אתי ר' אבהו קרי אבבא רהיט ואזיל ופתח לי' כו' אסתייעא מלתא ודרש אבימי מזמור לאסף אלהים באו גוים בנחלתך כו'. וכתבו בתוס' בשם המדרש שאסף אמר שירה על שטבעו בארץ שערי'. משל לשפחה שהלכה לשאוב מים מן הבאר ונפל כדה לבאר והיתה מצטערת ובוכה עד שבאתה שפחת המלך לשאוב ובידה כלי של זהב ונפל אותו כלי שם התחילה הראשונה לשורר ואמרה עד עכשיו לא הייתי סבורה שיוציא שום אדם כדי שהוא של חרם מן הבאר שאינו נחשב ועכשיו מי שיוציא אותו של זהב יוציא כדי עמו כך בני קרח שהיו בלועים כשראו שטבעו בארץ שערי' אמרו שירה אמרו מי שיוציא השטרים יוציא גם אותנו לכך אמר אסף מזמור שהוא ממשפחת קרח עכ"ל. וזהו הוא קושי' המדרש כנגד מי אמרוה בני קרח המקרא זה הלא באמת בני קרח אמרו שירה כי לטובתן נשבר וכאן הי'בני קרח מתאבלים כך על חורבן בהמ"ק. לז"א לא אמרוה אלא כנגד כנ"י דייקא. ודפח"ח: